

Emanuele Sgherri
 Altgriechisch für Philosophie-Studierende
 Freie Universität
 6. Teil

VI	DAS VERB: ALLE TEMPORA DES INDIKATIVS	75
VI.1	ENDUNGEN	75
VI.2	BILDUNG DES FUTURS INDIKATIVS	75
VI.2.1	<i>Verba vocalia: Der Stamm lautet vokalisches aus</i>	75
VI.2.2	<i>Verba muta: Der Stamm lautet mit Muta-Konsinanten aus</i>	75
VI.2.2.1	᾿Ασκησις	76
VI.2.3	<i>Verba liquida: Der Stamm lautet mit Liquida-Konsonanten aus</i>	76
VI.3	BILDUNG DES AORISTES INDIKATIVS: SCHWACHER, STARKER UND WURZEL- AORIST	76
VI.3.1	<i>Schwacher Aorist</i>	76
VI.3.1.1	Verba vocalia	77
VI.3.1.2	Verba muta	77
VI.3.1.3	᾿Ασκησις	77
VI.3.1.4	᾿Ασκησις	77
VI.3.2	<i>Indikativ Aorist Aktiv und Passiv von δίδωμι, τίθημι, ἵημι, ἵστημι</i>	78
VI.3.2.1	᾿Ασκησις	78
VI.3.3	<i>Starker Aorist</i>	78
VI.3.3.1	Verba liquida	78
VI.3.3.2	᾿Ασκησις	79
VI.3.4	<i>Wurzelaorist</i>	79
VI.4	BILDUNG DES PERFEKTS UND DES PLUSQUAMPERFEKTES: SCHWACH UND STARK	80
VI.4.1	<i>Perfekt Aktiv</i>	80
VI.4.1.1	Schwach	80
VI.4.1.2	Stark	80
VI.4.2	<i>Perfekt Medium und Passiv: Stark</i>	80
VI.4.2.1	Verba vocalia	80
VI.4.2.2	Verba muta	81
VI.4.3	<i>Plusquamperfekt</i>	81
VI.4.3.1	Schwach	81
VI.4.3.2	Stark	81
VII	DAS VERB: ALLE TEMPORA DES PARTIZIPS UND DES INFINITIVS	82
VII.1	PRÄSENS AKTIV	82
VII.2	PRÄSENS M. P.	82
VII.3	FUTUR AKTIV	82
VII.4	FUTUR MEDIUM	83
VII.5	FUTUR PASSIV	83
VII.6	SCHWACHER AORIST AKTIV	83
VII.7	SCHWACHER AORIST MEDIUM	83
VII.8	SCHWACHER AORIST PASSIV	84
VII.9	PERFEKT AKTIV	84
VII.10	PERFEKT MEDIUM UND PASSIV	85
VIII	SCHWACHES PERFEKT A. M. P.	87
IX	SCHWACHES PLUSQUAMPERFEKT	87

VI Das Verb: Alle Tempora des **Indikativs**

VI.1 Endungen

Drei Genera Verbi: 1. Aktiv, 2. Medium, 3. Passiv

Drei Endungen: 1. Primärendungen, 2. Secundärendungen, 3. Aktiv-Perfektendungen

Drei Numeri: Singular, Dual, Plural

Drei Personen

		Primär	Secundär	Perfekt	Primär	Secundär
		Aktiv	Aktiv	Aktiv	Medium u. Passiv	Medium u. Passiv
Sing.	1.	-μι, -	-ν, -α	-α	-μαι	-μην
	2.	-σι, -ς	-ς	-θα, -ς	-σαι -ε-+-σαι → ε+αι → η	-σο
	3.	-τι, -σι, -ι	-	-ε	-ται	-το
Du.	2.	-τον	-τον	-τον	-σθον	-σθον
	3.	-τον	-την	-τον	-σθον	-σθην
Pl.	1.	-μεν	-μεν	-μεν	-μεθα	-μεθα
	2.	-τε	-τε	-τε	-σθε	-σθε
	3.	-σι(ν)	-ν, -σαν	-ασι(ν)	-νται	-ντο

VI.2 Bildung des Futurs Indikativs

	σ Aktiv und Medium	
VStamm + Tempuszeichen :		+ Bildevokal + Primärendungen
	(θ)ησ Passiv	

VI.2.1 Verba vocalia: Der Stamm lautet vokalisch aus

λύομεν λύ + σ + ο + μεν

λύετε λύ + σ + ε + τε

λύόμεθα λυ + σ + ό + μεθα λυ + θησ + ό + μεθα

λύεσθε λύ + σ + ε + σθε λυ + θήσ + ε + σθε

VI.2.2 Verba muta: Der Stamm lautet mit Muta-Konsinanten aus

Verbalstämme sind den Präsensstämmen nicht immer gleich!

Dentalstämme: τ, δ, θ: ἀρμότ -τω, ψεύδ -ω, πείθ -ω, γυμνάζω (Verbalstamm: γυμναδ-)

Gutturalstämme: κ, γ, χ: διώκ -ω, ἄγ -ω, ἄρχ -ω

Labialstämme: π, β, φ: πέμπ -ω, τρίβ -ω, γράφ -ω

Dental fällt vor σ aus. **Dental** wird vor anderen Dentalen zu σ
Guttural wird mit σ zu ξ und vor θ zu χ
Labial wird mit σ zu ψ.

Präsens

πείθομεν
 πειθόμεθα

γράφετε

τάττομεν (Stamm: ταγ-)
 ταττόμεθα

δίδωμι (Stämme: -δω-, -δο-)
 δύναμαι (Stämme: δυνη-, δυνα-)
 ἐπίσταμαι (Stämme: ἐπιστη-,
 ἐπιστα-)

Fut. Akt. u. M.

πεί + σ + ο + μεν
 πει + σ + ό + μεθα

γράφ + ε + τε

τάξ + ο + μεν
 (Guttural + θ → χ)

δώ + σ + ω
 δυνή + σ + ο + μαι
 ἐπιστή + σ + ο + μαι

Fut. Pass.

πεισ + θησ + ό + μεθα

ταχ + θησ + ό + μεθα

δο + θήσ + ο + μαι

VI.2.2.1 Ἀσκήσεις

παιδεύση					
.....	δοθήσονται				
.....		πράξετε			
.....			ψεύσομαι		
.....				ἀχθήσεσθε	
.....					λεχθήση

VI.2.3 Verba liquida: Der Stamm lautet mit Liquida-Konsonanten aus

VI.3 Bildung des Aoristes Indikativs: Schwacher, starker¹ und Wurzel- Aorist

Endungen

1	2
-ν (-α)	-μην
-ς	-σο σασο → σαιο → σω
- (ε)(ν)	-το
-μεν	-μεθα
-τε	-σθε
-ν (-σαν)	-ντο

VI.3.1 Schwacher Aorist

	σα Aktiv und Medium	
Augment + VStamm + Tempuszeichen:		+ Sekundärendungen
	θη Passiv	

¹ Cf. die deutsche Deklination. Nach der Bildungsweise von Genitiv Singular und Nominativ Plural lassen sich drei Deklinationsarten unterscheiden, eine starke, eine schwache und eine gemischte Deklination (die Terminologie geht auf J. Grimm zurück). (c) Dudenverlag 1998

VI.3.1.1 Verba vocalia

λύομεν	έ + λύ + σα + μιν
λύετε	έ + λύ + σα + τε
λυόμεθα	έ + λυ + σά + μεθα
λύεσθε	έ + λύ + σα + σθε

έ + λύ + θη + μιν Aktiv-Endungen!
έ + λύ + θη + τε Aktiv-Endungen!

VI.3.1.2 Verba muta

Dental fällt vor σ aus. **Dental** wird vor anderen Dentalen zu σ

Guttural wird mit σ zu ξ und vor θ zu χ

Labial wird mit σ zu ψ.

Präsens	Aorist Aktiv	Aorist Medium	Aorist Passiv
πείθομεν πειθόμεθα	έ + πεί + σα + μιν	έ + πει + σά + μεθα	έ + πείσ + θη + μιν
γράφετε γράφεσθε τάττομεν ταττόμεθα	έ + γράφα + τε (Stamm: ταγ-) έ + τάξα + μιν	έ + γράφα + σθε έ + ταξά + μεθα	έ + γράφ + θη + τε (Guttural + θ → χ) έ + τάχ + θη + μιν
δύναμαι ἐπίσταμαι	(Stämme: δυνη-, δυνα-) (Stämme: ἐπιστη-, ἐπιστα-)		έ + δυνή + θη + ν ήπιστή + θη + ν

VI.3.1.3" Ασκήσις

ἐποιήθη					
.....	ἐγύμνασαν				
.....		ἤρξα			
.....			ἐρρίψατε		
.....				ἐπέμφθησαν	
.....					ἐνομίσθη

VI.3.1.4" Ασκήσις

ἐπαιδεύσω					
.....	ἔγραψαν				
.....		ἐπράξατε			
.....			ἐψευσάμην		
.....				ἤχθητε	
.....					ἐλέχθης

VI.3.2 Indikativ Aorist Aktiv und Passiv von δίδωμι, τίθημι, ἵημι, ἵστημι

Augment + VStamm + Tempuszeichen:		κα Aktiv auch κα-Aorist genannt	+ Endung
		θη Passiv	

Präsens

δίδωμι (Stämme: δω-, δο-)

τίθημι (Stämme: θη-, θε-)

ἵημι (Stämme: ἦ-, ἐ-)

ἵστημι (Stämme: στη-,
στα-)**Aorist A.**

ἔ + δω + κα

ἔ + θη + κα

ἦ + κα,

ἔ + στη + σα

Aorist M.

ἐ + δό + μην

ἐ + θέ + μην

εἶ + μην

ἐ + στη + σά + μην

ἔ + στη + ν

Aorist Passiv

ἐ + δό + θη + ν

ἐ + τέ + θη + ν

εἶ + θη + ν

ἐ + στά + θην

VI.3.2.1 Ἀσκησις

ἔθηκας			
.....	ἔστησε		
.....		ἐδόθημεν	
.....			εἶτο

VI.3.3 Starker Aorist

VI.3.3.1 Verba liquida

Augment + VStamm + Thematischer Vokal+ Sekundäreendungen			
--	--	--	--

βάλλω	<i>ich werfe</i>	βαλ-	ἔ + βαλ + ο + ν
γίγνομαι	<i>werde</i>	γεν-	ἐ + γεν + ό + μην
λαμβάνω	<i>nehme</i>	λαβ-	ἔ + λαβ + ο + ν
λανθάνω	<i>bin verborgen</i>	λαθ-	ἔ + λαθ + ο + ν
λείπω	<i>verlasse</i>	λιπ-	ἔ + λιπ + ο + ν
μανθάνω	<i>lerne</i>	μαθ-	ἔ + μαθ + ο + ν
πάσχω	<i>leide</i>	παθ-	ἔ + παθ + ο + ν
πίπτω	<i>falle</i>	πεσ-	ἔ + πεσ + ο + ν
πυνθάνομαι	<i>erfahre</i>	πυθ-	ἐ + πυθ + ό + μην
τέμνω	<i>schneide</i>	τεμ-	ἔ + τεμ + ο + ν

τίκτω	<i>gebäre</i>	TEK-	ἔ + TEK + o + ν
τυγχάνω	<i>erlange</i>	TYX-	ἔ + TYX + o + ν
φεύγω	<i>fliehe</i>	PHY-	ἔ + PHY + o + ν

Z.B. εὕρισκω *ich finde*

Präsens	Imperfekt (Präsenstamm)	Starker Aorist
εὕρισκω	ἤυρισκον und εὕρισκον	ἤυρον und εὕρον
εὕρισκεῖς	ἤυρισκες und εὕρισκες	ἤυρες und εὕρες
εὕρισκεῖ	ἤυρισκε	ἤυρε
εὕρισκομεν	ἤυρισκομεν	ἤυρομεν
εὕρισκετε	ἤυρισκετε	ἤυρετε
εὕρισκουσιν	ἤυρισκον	ἤυρον

VI.3.3.2" Ασκησις

ἐμάθομεν				
.....	ἔτυχες			
.....		ἔπαθε		
.....			ἐμάθετε	
.....				ἔλαθον

VI.3.4 Wurzelaorist

Augment + VStamm + Sekundärendungen

βαίνω	βη-βα-	ἔ + βη + ν
βιόω	βιω- βιο-	ἐ + βίω + ν
γιγνώσκω	γνω- γνο-	ἔ + γνω + ν
ρέω	ρύη- ρυε-	ἐ + ρρύη + ν
φύομαι	φϋ- φϋ-	ἔ + φϋ + ν

VI.4 Bildung des Perfekts und des Plusquamperfektes: schwach und stark

VI.4.1 Perfekt Aktiv

VI.4.1.1 Schwach

Vokal- und Dentalstämme

Reduplikation + VStamm + Tempuszeichen κα + Primär/PF-Endungen

λύω	λέ + λυ + κα
λύομεν	λε + λύ + κα + μιν
λύετε	λε + λύ + κα + τε

Dental fällt vor κ aus.

πείθω Vstamm: πειθ- → πει-

πέ	πει	κα
πέ	πει	κα -ς
πέ	πει	κε(ν)
πε	πεί	κα -μιν
πε	πεί	κα -τε
πε	πεί	κα -σι(ν)

VI.4.1.2 Stark

Guttural- und Labialstämme

Reduplikation + VStamm mit **Aspiration** des Auslautkonsonanten+ Tempuszeichen α + Primär/PF-Endungen

λέγω Vstamm: λεγ- → λεχ-

βλάπτω Vstamm: βλαβ- → βλαφ-

λέ	λεχα
λέ	λεχα-ς
λέ	λεχε(ν)
λε	λέχα -μιν
λε	λέχα -τε
λε	λέχα -σι(ν)

βέ	βλαφα
βέ	βλαφα-ς
βέ	βλαφε(ν)
βε	βλάφα -μιν
βε	βλάφα -τε
βε	βλάφα -σι(ν)

VI.4.2 Perfekt Medium und Passiv: Stark

Reduplikation + VStamm + Primäreendungen M.P.

VI.4.2.1 Verba vocalia

λύομεθα	λε + λύ + μεθα
λύεσθε	λέ + λυ + σθε

VI.4.2.2 Verba muta

Dental fällt vor κ und σ aus. **Dental** wird vor anderen Dentalen und vor μ zu σ

Guttural wird mit σ zu ξ; vor μ zu γ und vor τ zu κ

Labial wird mit σ zu ψ. Labial wird vor μ zu μ, vor τ zu π, vor θ zu φ

νομίζω νομιδ-

νε νόμισ -μαι

νε νόμι -σαι

νε νόμισ -ται

νε νομίσ -μεθα

νε νόμι -σθε

νε νομισ -μένοι -μέναι -μένα εἰσί

τάττω ταγ-

τέ ταγ -μαι

τέ ταξαι

τέ τακ -ται

τε τάγ -μεθα

τέ ταχ -θε

τε ταγ -μένοι εἰσί

γράφω γραφ-

γέ γραμ -μαι

γέ γραψαι

γέ γραπ -ται

γε γράμ -μεθα

γέ γραφ -θε (σ zwischen 2 Kons. (-φσθ-) fällt weg)

γε γραμ -μένοι εἰσί

VI.4.3 Plusquamperfekt

VI.4.3.1 Schwach

Augment + Reduplikation + VStamm + Tempuszeichen -κε- -κεΙ- + Sekundärendungen
--

λύω ἐ + λε + λύ + κει + ν

λύετε ἐ + λε + λύ + κε + τε

VI.4.3.2 Stark

Augment + Reduplikation + VStamm + Tempuszeichen -ε- -ει- + Sekundärendungen
--

φαίνω ἐ + πε + φήν + ει + ν

φαίνετε ἐ + πε + φήν + ε + τε

VII Das Verb: Alle Tempora des Partizips und des Infinitivs

VII.1 Präsens Aktiv

Partizip

Vstamm + Maskulin -ων, -οντος, Feminin -ουσα, -ουσης, Neutrum -ον, -οντος

3. Dekl.λύ-ων
λύ-οντος**1. Dekl.**λύ-ουσα
λυ-ούσης**3. Dekl.**λύ-ον
λύ-οντος**3. Dekl.**λέγ-ων
λέγ-οντος**1. Dekl.**λέγ-ουσα
λεγ-ούσης**3. Dekl.**λέγ-ον
λέγ-οντος**Infinitiv**λύ-ειν
λέγ-ειν

VII.2 Präsens M. P.

Partizip

Vstamm + Bildevokal + Maskulin -μενος, -μενου, Feminin -μενη, -μενης, Neutrum

-μενον, -μενου

2. Dekl.λυ-ό-μενος
λυ-ο-μένου**1. Dekl.**λυ-ο-μένη
λυ-ο-μένης**2. Dekl.**λυ-ό-μενον
λυ-ο-μένου**2. Dekl.**λεγ-ό-μενος
λεγ-ο-μένου**1. Dekl.**λεγ-ο-μένη
λεγ-ο-μένης**2. Dekl.**λεγ-ό-μενον
λεγ-ο-μένου**Infinitiv**λύ-ε-σθαι
λέγ-ε-σθαι

VII.3 Futur Aktiv

Partizip

Vstamm + Tempuszeichen -σ- + Maskulin -ων, -οντος, Feminin -ουσα, -ουσης, Neutrum

-ον, -οντος

3. Dekl.λύ-σ-ων
λύ-σ-οντος**1. Dekl.**λύ-σ-ουσα
λυ-σ-ούσης**3. Dekl.**λύ-σ-ον
λύ-σ-οντος**3. Dekl.**λέξ-ων
λέξ-οντος**1. Dekl.**λέξ-ουσα
λεξ-ούσης**3. Dekl.**λέξ-ον
λέξ-οντος**Infinitiv**λύ-σ-ειν
λέξ-ειν

VII.4 Futur Medium**Partizip**

Vstamm + Tempuszeichen -σ-	+ Bildevokal + Maskulin -μενος, -μενου, Feminin -μενη, -μενης, Neutrum -μενον, -μενου
----------------------------	---

2. Dekl.

λυ-σό-μενος
λυ-σο-μένου

1. Dekl.

λυ-σο-μένη
λυ-σο-μένης

2. Dekl.

λυ-σό-μενον
λυ-σο-μένου

2. Dekl.

λεξό-μενος
λεξο-μένου

1. Dekl.

λεξ-ο-μένη
λεξ-ο-μένης

2. Dekl.

λεξ-ό-μενον
λεξ-ο-μένου

Infinitiv

λύ-σ-ε-σθαι
λέξ-ε-σθαι

VII.5 Futur Passiv**Partizip**

Vstamm + Tempuszeichen -θησ-	+ Bildevokal + Maskulin -μενος, -μενου, Feminin -μενη, -μενης, Neutrum -μενον, -μενου
------------------------------	---

2. Dekl.

λυ-θησό-μενος
λυ-θησο-μένου

1. Dekl.

λυ-θησο-μένη
λυ-θησο-μένης

2. Dekl.

λυ-θησό-μενον
λυ-θησο-μένου

2. Dekl.

λεχθησό-μενος
λεχθησ-μένου

1. Dekl.

λεχθησ-ο-μένη
λεχθησ-ο-μένης

2. Dekl.

λεχθησ-ό-μενον
λεχθησ-ο-μένου

Infinitiv

λυ-θήσ-ε-σθαι
λεχ-θήσ-ε-σθαι

VII.6 Schwacher Aorist Aktiv**Partizip**

Vstamm + Tempuszeichen -σα- + Maskulin -ς, -ντος, Feminin -σα, -σης, Neutrum -ν, -ντος
--

3. Dekl.

λύ-σα-ς
λύ-σα-ντος

1. Dekl.

λύ-σα-σα
λυ-σά-σης

3. Dekl.

λύ-σα-ν
λύ-σα-ντος

3. Dekl.

λέξ-α-ς
λέξ-α-ντος

1. Dekl.

λέξ-α-σα
λεξά-σης

3. Dekl.

λέξ-α-ν
λέξ-α-ντος

Infinitiv

λύ-σαι
λέξ-αι

VII.7 Schwacher Aorist Medium**Partizip**

Vstamm + Tempuszeichen -σα- + Maskulin -μενος, -μενου, Feminin -μενη, -μενης, Neutrum -μενον, -μενου
--

2. Dekl.

λυ-σά-μενος
λυ-σα-μένου

1. Dekl.

λυ-σα-μένη
λυ-σα-μένης

2. Dekl.

λυ-σά-μενον
λυ-σα-μένου

2. Dekl.

λεξά-μενος
λεξα-μένου

1. Dekl.

λεξ-α-μένη
λεξ-α-μένης

2. Dekl.

λεξ-ά-μενον
λεξ-α-μένου

Infinitiv

λύ-σα-σθαι
λέξα-σθαι

VII.8 Schwacher Aorist Passiv**Partizip**

Vstamm + Tempuszeichen -θε- (-θη- vor -ντ- wird zu -θε-)+ Maskulin -ς, -ντος, Feminin
-σα, -σης, Neutrum -ν, -ντος

3. Dekl.

λυ-θείς
λυ-θέ-ντος

1. Dekl.

λυ-θεῖ-σα
λυ-θεῖ-σης

3. Dekl.

λυ-θέ-ν
λυ-θέ-ντος

3. Dekl.

λεχ-θεί-ς
λεχ-θέ-ντος

1. Dekl.

λεχ-θεῖ-σα
λεχ-θεῖ-σης

3. Dekl.

λεχ-θέ-ν
λεχ-θέ-ντος

Infinitiv

λυ-θῆ-ναι
λέχ-θῆ-ναι

VII.9 Perfekt Aktiv**Partizip****Schwach**

Reduplikation + Vstamm + Tempuszeichen -κ- + Maskulin -ώς, -ότος, Feminin
-υῖα, -υίας, Neutrum -ός, -ότος

3. Dekl.

λε-λυ-κ-ώς
λε-λυ-κ-ότος

1. Dekl.

λε-λυ-κ-υῖα
λε-λυ-κ-υίας

3. Dekl.

λε-λυ-κ-ός
λε-λυ-κ-ότος

Stark

Reduplikation + Vstamm + Tempuszeichen: auslautender Konsonant wird aspiriert + Maskulin
-ώς, -ότος, Feminin -υῖα, -υίας, Neutrum -ός, -ότος

3. Dekl.

λε-λεχ-ώς
λε-λεχ-ότος

1. Dekl.

λε-λεχ-υῖα
λε-λεχ-υίας

3. Dekl.

λε-λεχ-ός
λε-λεχ-ότος

Infinitiv

λε-λυ-κέ-ναι
λε-λεχ-έ-ναι

VII.10 Perfekt Medium und Passiv**Partizip**

Reduplikation + Vstamm + Maskulin -μενος, -μενου, Feminin -μενη, -μενης, Neutrum -μενον, -μενου

2. Dekl.

λε-λύ-μενος
λε-λυ-μένου

1. Dekl.

λε-λυ-μένη
λε-λυ-μένης

2. Dekl.

λε-λύ-μενον
λε-λυ-μένου

2. Dekl.

λε-λέγ-μενος
λε-λεγ-μένου

1. Dekl.

λε-λεγ-μένη
λε-λεγ-μένης

2. Dekl.

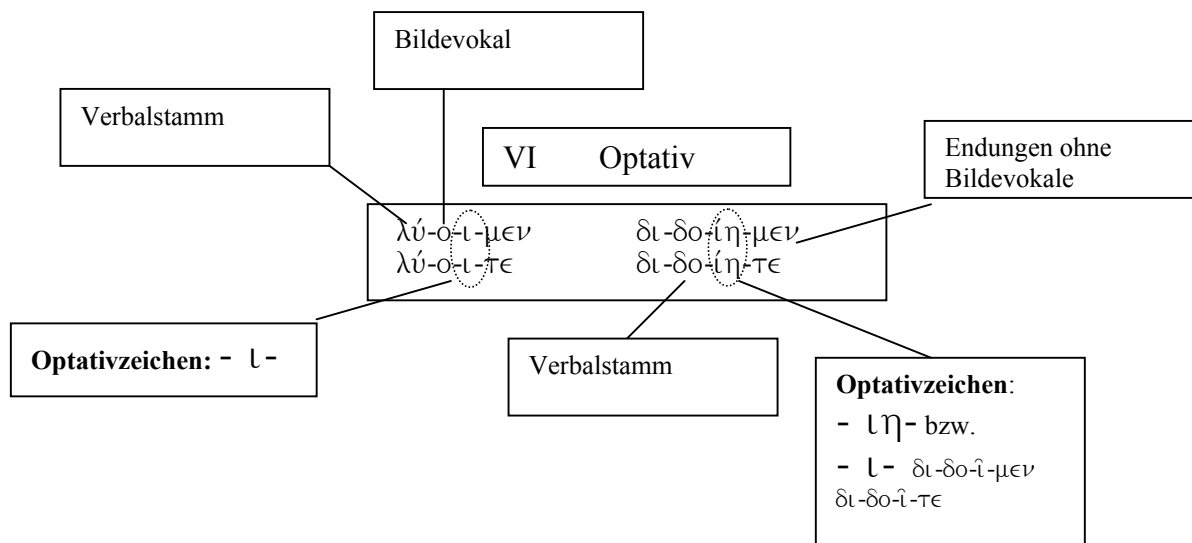
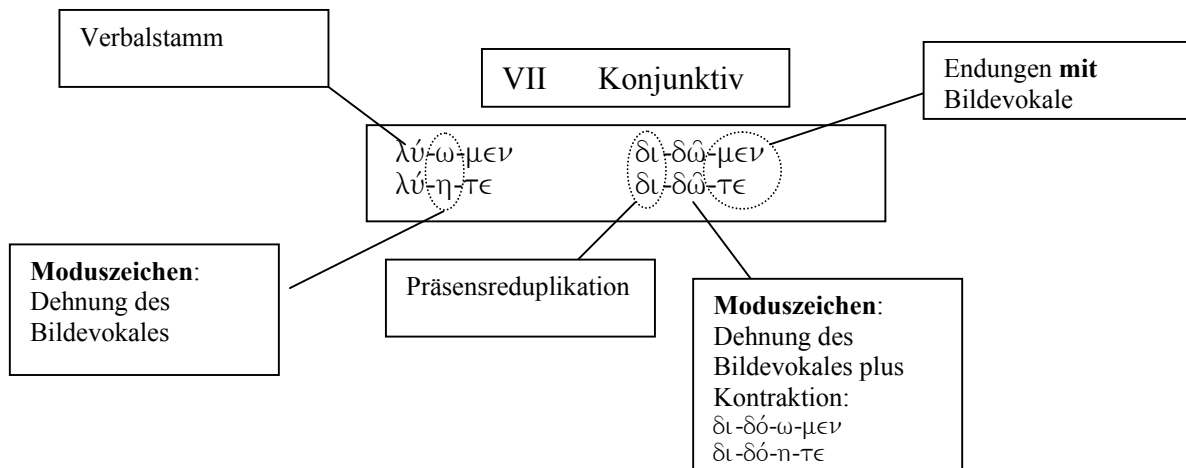
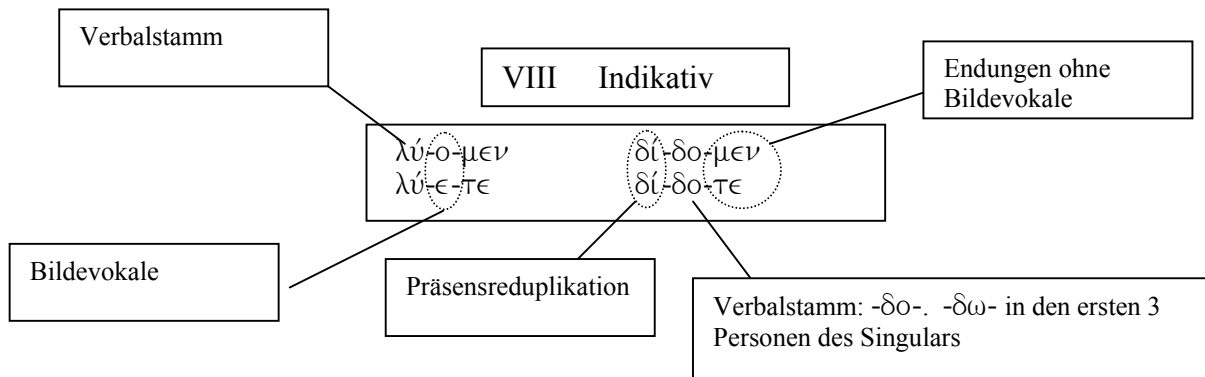
λε-λεγ'-μενον
λε-λεγ-μένου

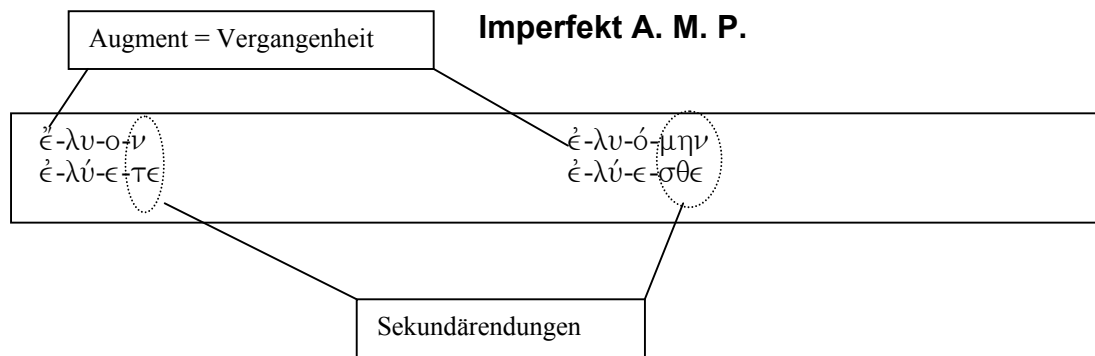
Infinitiv

λε-λύ-σθαι
λε-λέχ-θαι

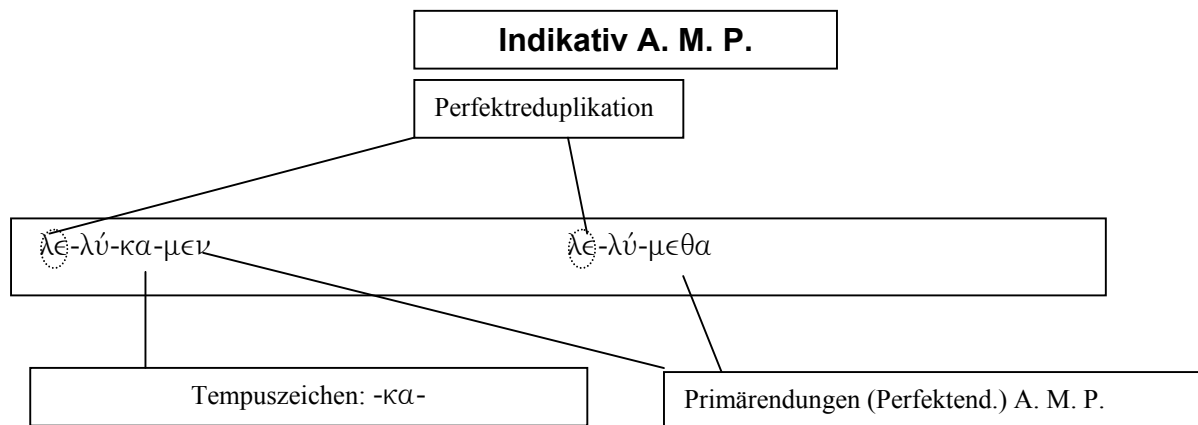
Präsens Aktiv: Thematische und Athematische Konjugation

λύω δίδωμι

VIII Schwaches Perfekt A. M. P.

Infinitiv und Partizip A. M. P.

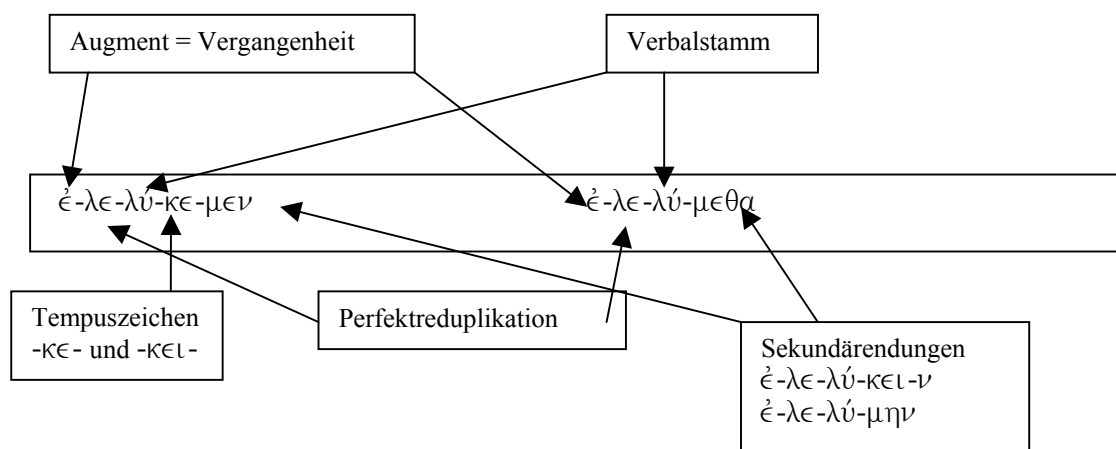
λε-λυ-κ-έναι	λε-λύ-σθαι
λε-λυ-κώς, -κότος	λε-λύ-μενος
λε-λυ-κυῖα, -κυίας	λε-λυ-μένη
λε-λυ-κός, -κότος	λε-λύ-μενον

IX Konjunktiv u. Optativ

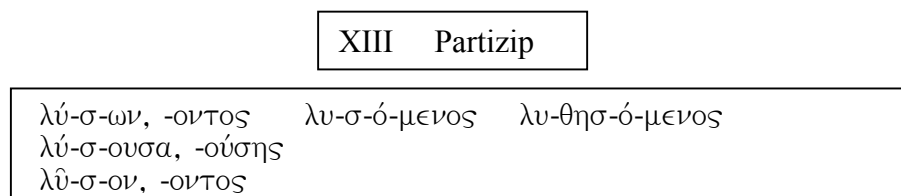
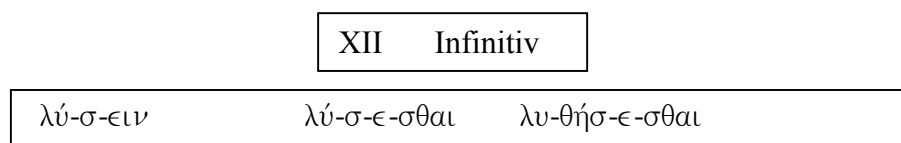
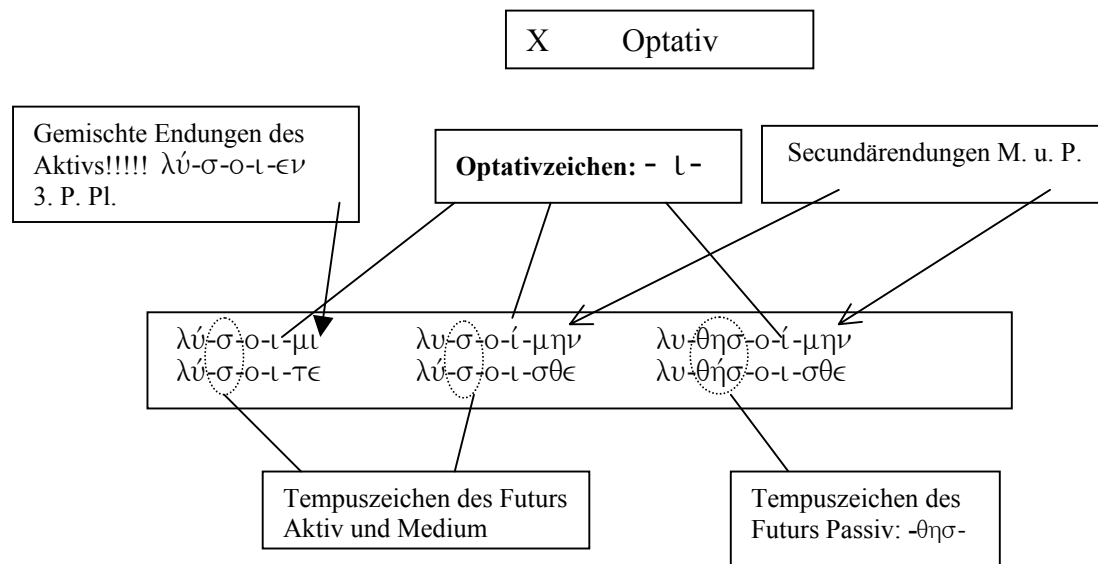
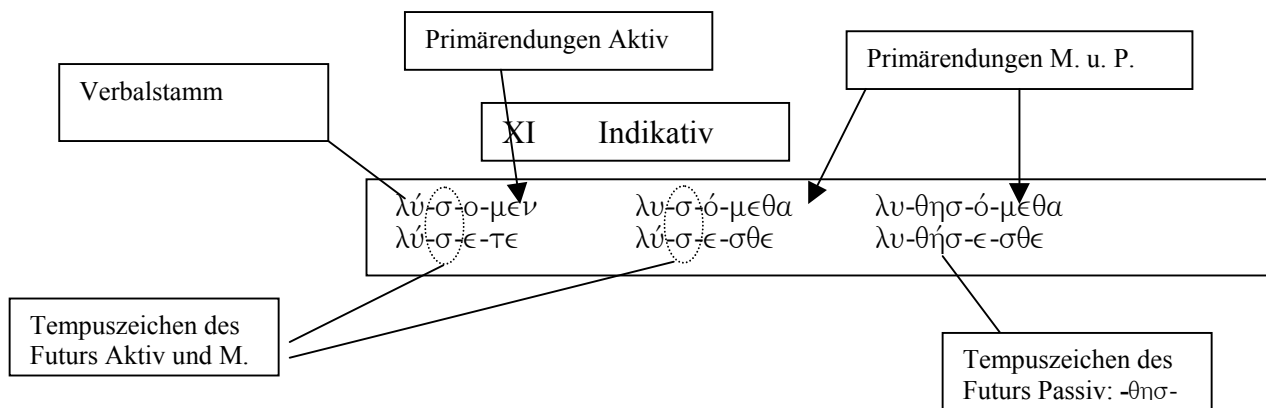
Plus Knj. von εἰμί

Plus Optativ von εἰμί

IX Schwaches Plusquamperfekt

Futur Aktiv Medium und Passiv

Schwacher Aorist Aktiv Medium und Passiv

